

Ook wie weg is, is gezien?

Cameratoezicht in openbare ruimtes, een kwantitatieve analyse.

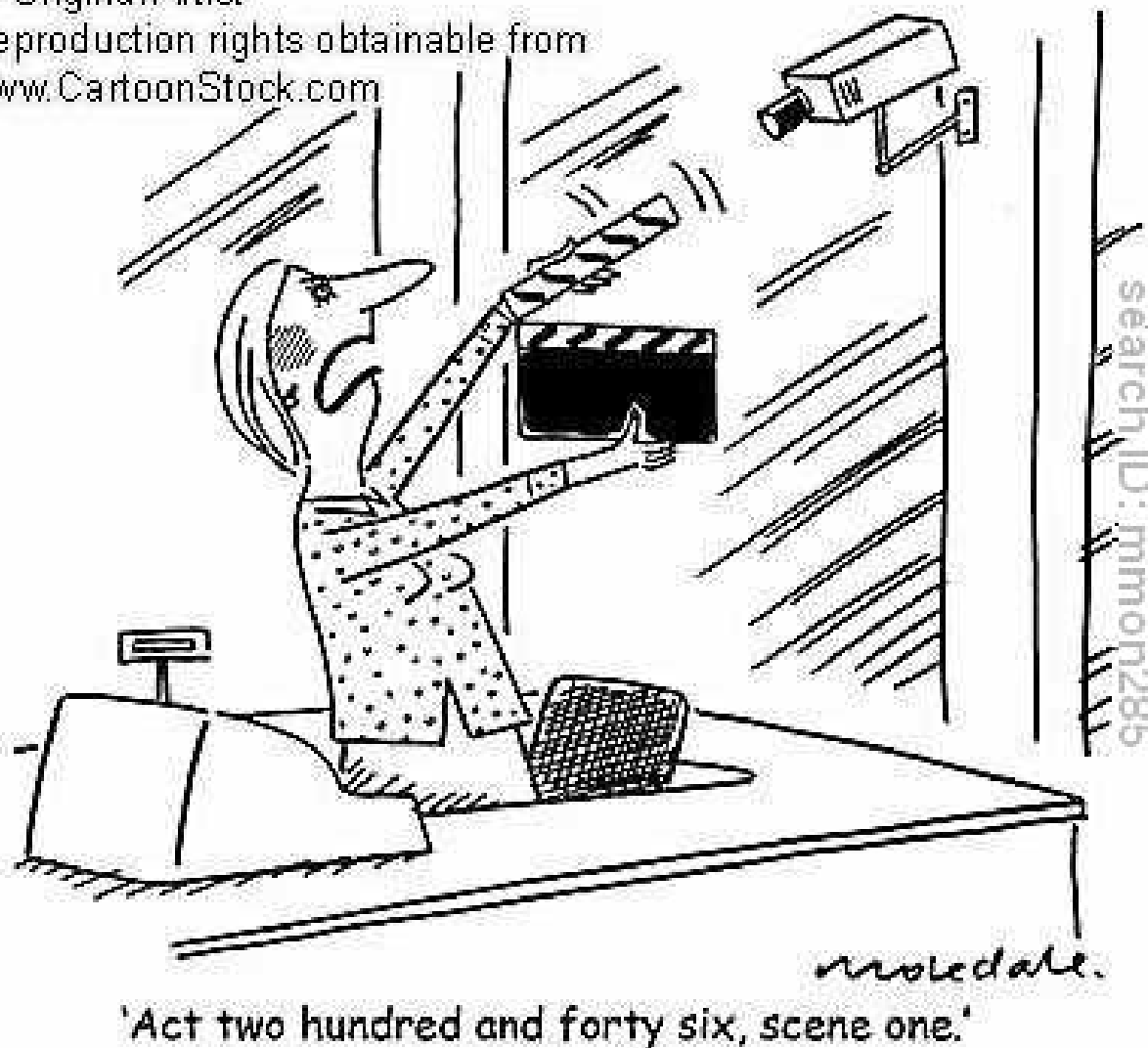

Overzicht presentatie

- Onderzoekscontext
- Onderzoeksvragen en -design
- Methodologie
- Resultaten
- Conclusies en aanbevelingen

Onderzoekscontext

© Original Artist
Reproduction rights obtainable from
www.CartoonStock.com

Onderzoeksteam

- Katho Kortrijk: Expertisecentrum
Maatschappelijke veiligheid.
- In opdracht van: FOD Binnenlandse Zaken

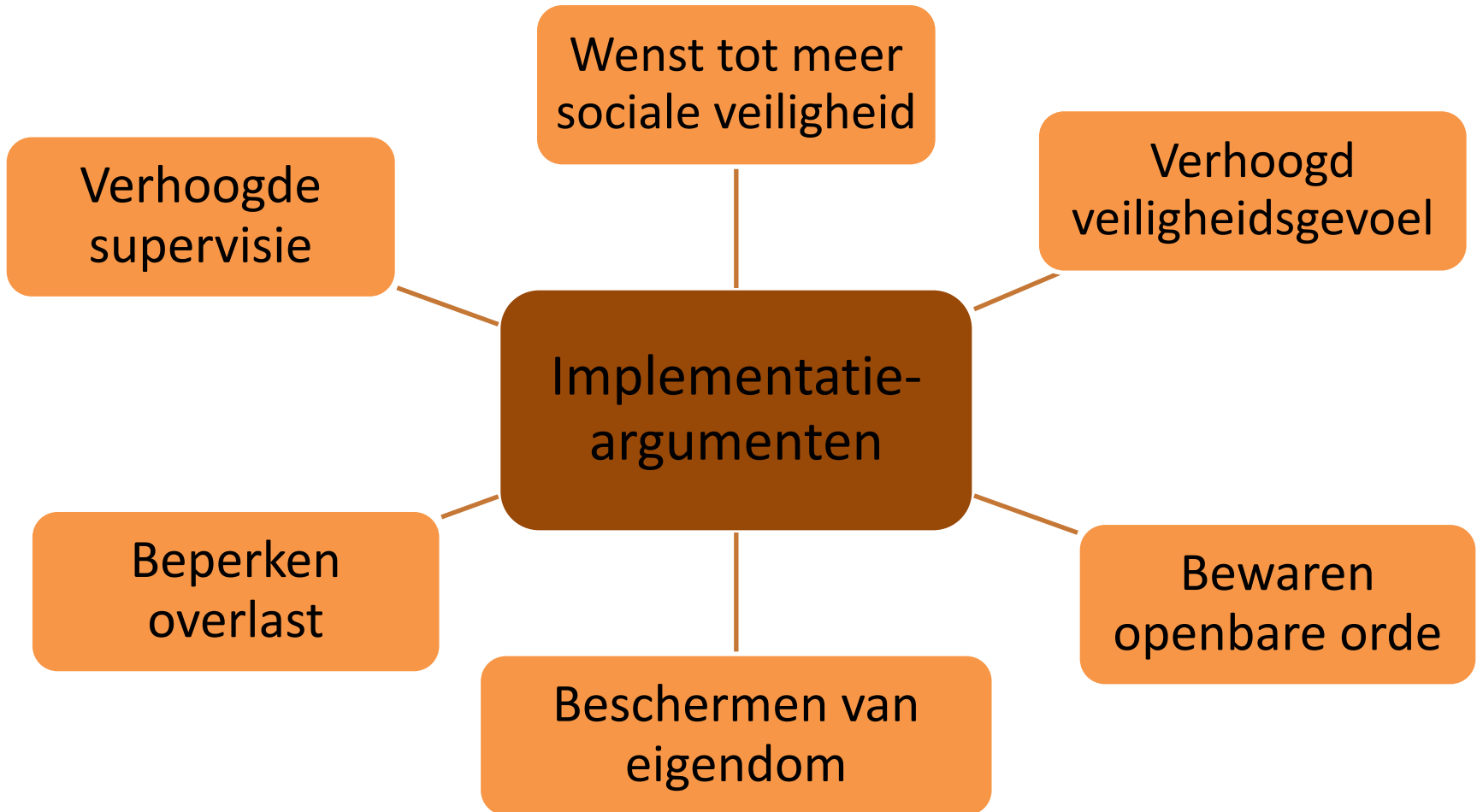
→ Een kwantitatieve analyse van
cameratoezicht in publieke plaatsen.

Introductie

- Cameratoezicht: een belangrijk element binnen een breder geheel van veiligheidsmaatregelen.
- ***Recente stijging in publieke en private plaatsen***
MAAR geen nieuw fenomeen.
- Vaak gebruikt in de strijd tegen criminaliteit, onveiligheid en overlast.
- VRAAG: Is deze toename van cameratoezicht gerechtvaardigd? → **Geen eenvoudig antwoord mogelijk!**

Introductie

Effecten van cameratoezicht

- Voorgaand onderzoek
 - Weinig consistente bevindingen
 - Moeilijkheden: methodologische problemen
- Doelen van cameratoezicht: dichotoom
 - Objectieve veiligheid: criminaliteit en overlast
 - Subjectieve veiligheid: (on)veiligheidsgevoelens
- Finaliteiten:
 - Preventieve functie: afname criminaliteit
 - Repressieve functie: interventies
 - Juridische functie: bewijslast en identificatie
 - Informatieve functie: optimaliseren van (politie-)toezicht

Objectieve veiligheid

- Objectief: Toename in objectieve veiligheid
 - Afname in criminaliteit en overlast
 - Niet eenduidig bewezen
- **Mogelijke effecten:**
 - Gewenst effect
 - Ongewenst of omgekeerd effect
 - ‘Nul impact’
 - Onduidelijk effect
- Effecten variëren naargelang het criminaliteitstype:
 - Criminaliteit, misdaden of minder zichtbare vormen van criminaliteit: geen direct effect.
 - Vermogensdelicten, drugsdelicten en inbraak: negatief effect

Objectieve veiligheid

Bijkomende/onverwachte effecten

- **Verplaatsingseffect**
 - Afname van criminaliteit in de onderzoekssite
 - Toename van criminaliteit in de bufferzone
- **Diffusie van voordelen**
 - Tegenovergestelde van verplaatsing
 - (bijkomende) reductie van criminaliteit in de bufferzone

Subjectieve veiligheid

- **Geruststellend effect:** criminaliteit wordt gezien
- **Contraproductief effect:** Stimuleren het gevoel van onveiligheid. De kans op slachtofferschap is niet onwaarschijnlijk.
- **Situatie van valse zekerheid:** burgers nemen meer risico's. Het gedrag is niet (meer) aangepast aan de feitelijke situatie.

Verschil: bewoners ~ voorbijgangers

Onderzoeksvragen en -design

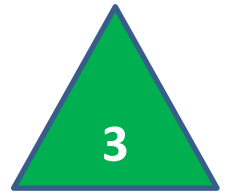

Onderzoeksvragen

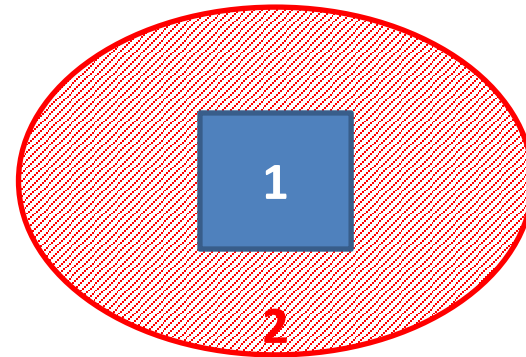
- 1) Wat is het effect van cameratoezicht in de publieke ruimte op de **criminaliteit, overlast** en het **onveiligheidsgevoel** in een gedefinieerd gebied en dit in het algemeen en voor specifieke vormen van criminaliteit?
- 2) In welke mate is er sprake van **onverwachte effecten** zoals diffusie van voordelen en het verplaatsingseffect?
- 3) In welke mate heeft cameratoezicht een impact op de administratieve aanpak en de **politie-interventies**

Onderzoeksdesign

- Case studies
 - **Intensief** bestuderen in **natuurlijke situatie** van een **klein aantal cases** met de nodige **flexibiliteit**.
- Bij voorkeur **3 sites**:
 - Onderzoekssite (1)
 - Buffersite (2)
 - Controlesite (3)

Selectie cases

- **Convenience sampling:**
 - Theoretische gronden (≠ statistische)
 - Min. 2 Vlaamse, 2 Waalse, 2 Brusselse steden
 - Opvallende, erg geschikte cases met als doel maximaliseren variatie
- **Criteria:**
 - Camera's geïmplementeerd op de site, bij voorkeur zonder bijkomende maatregelen.
 - Criminaliteit kan in kaart worden gebracht.
 - Vergelijking met een controlesite mogelijk (indien niet, controle met de rest van de stad).
 - Controle site (en buffersite) hebben gelijkaardige criteria als de onderzoekssite.

Methodologie

Data verzameling

- **Objectieve parameters:**
 - Bestuderen van de aanwezige documenten en politiestatistieken;
 - Evolutie in het aantal feiten, met focus op specifieke onderdelen.
- **Moeilijkheden:**
 - Beperkte beschikbaarheid van volledige criminaliteitscijfers
 - Beperkte statistieken in de marge voor- of na de camera-implementatie
 - Niet steeds een statistisch analist beschikbaar
 - Politie registratie niet altijd consistent
 - Kans op toename criminaliteit door verhoogde registratie feiten

Data verzameling

- **Subjectieve parameters:**
 - In 3 steden/gemeenten onveiligheidsbevraging
 - Retrospectief onderzoek;
 - Post-survey (10-15 min invultijd);
 - Focus op specifieke onderdelen.
- **Moeilijkheden:**
 - Best te bevragen in recent verleden;
 - Enquetes: tijds-intensief;
 - Beperkte respons ;
 - Afwezigheid van de inwoners in de voor-camera-periode: missings,

Resultaten

“It followed me home, can we keep it?”

Effect op criminaliteit en overlast

- **Effectiviteit?**

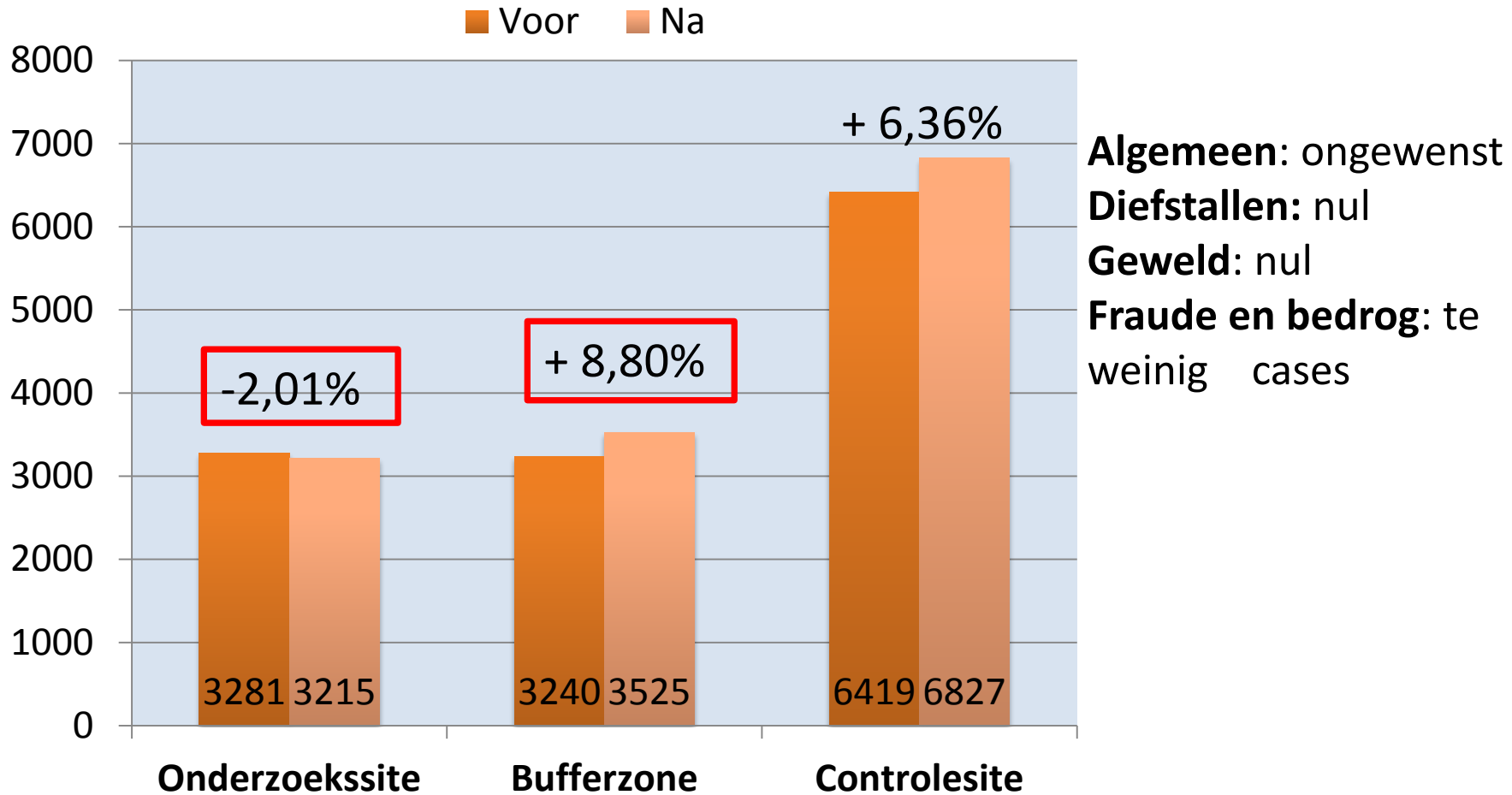
- Niet eenduidig aan te geven

- Afhankelijk van:

- De lokale context
 - Complexiteit van het probleem
 - Andere bijkomende maatregelen

Alle steden samen

Algemene criminaliteit: **GEWENST EFFECT**

Beperkt verplaatsingseffect

Case 1 (32 maanden voor en na)

Camera's	Toezicht	Bijkomend	Effecten
<ul style="list-style-type: none"> • Domes • Functionele mappen 	<ul style="list-style-type: none"> • Live in combinatie met andere taken 	<ul style="list-style-type: none"> • Heraanleg enkele straten binnen één onderzoeks- en controlesite • Sensibiliseringscampagnes • patrouilles 	<ul style="list-style-type: none"> • Algemene criminaliteit: ongewenst effect: verhoogde registratie • Overlast: Onduidelijk effect • Diefstallen en beschadigingen: ongewenst effect: verhoogde registratie • Geweld en bedreigingen: ongewenst effect: verhoogde registratie • Fraude en bedrog: Nul effect

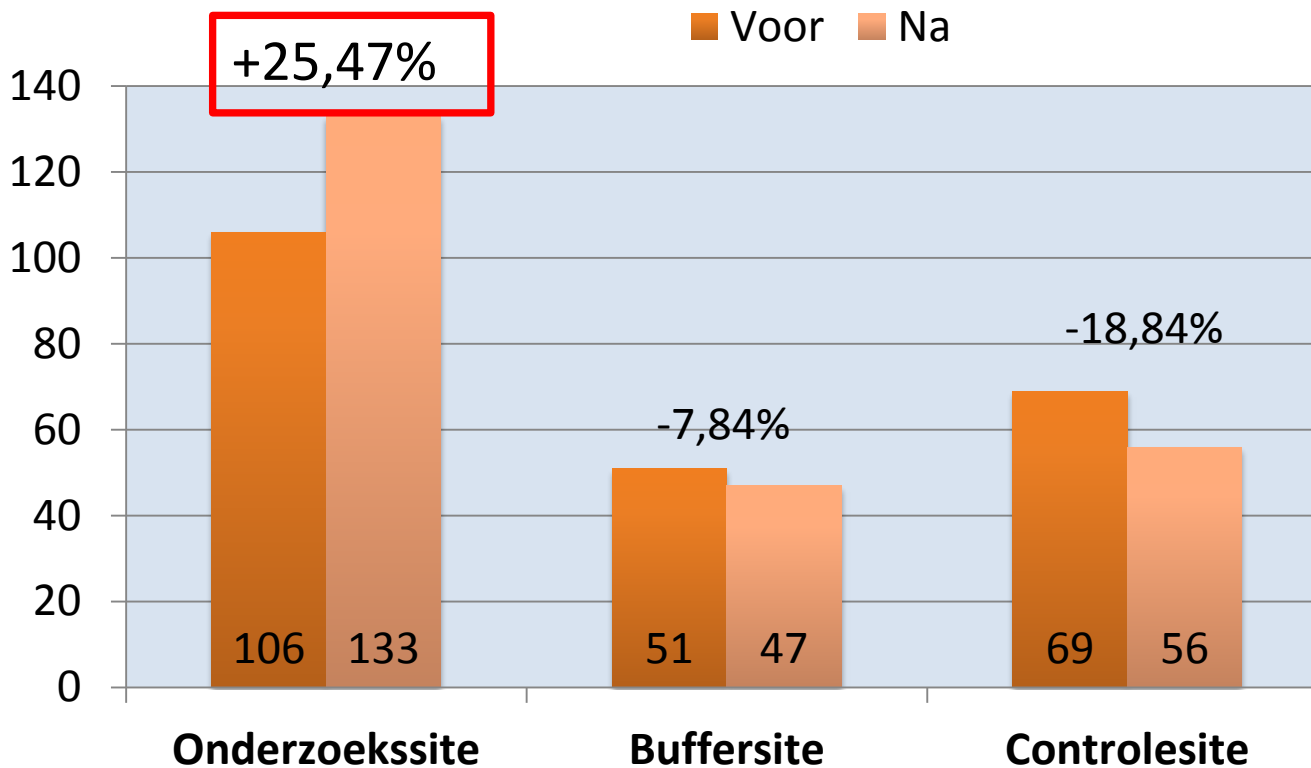

Case 2 (12 maanden voor en na)

Camera's: vaste, speeddomes, geluidsdetectie, functionele mappen

Toezicht: live naast uitvoeren andere taken + automatische alarmering

Bijkomend: zonaal veiligheidsplan + GAS-wetgeving

Algemeen: ongewenst

Diefstallen: nul

Geweld: nul

Fraude en bedrog: te weinig cases

Overlast: **ONGEWENST EFFECT**

Case 3 (27 maanden voor en na)

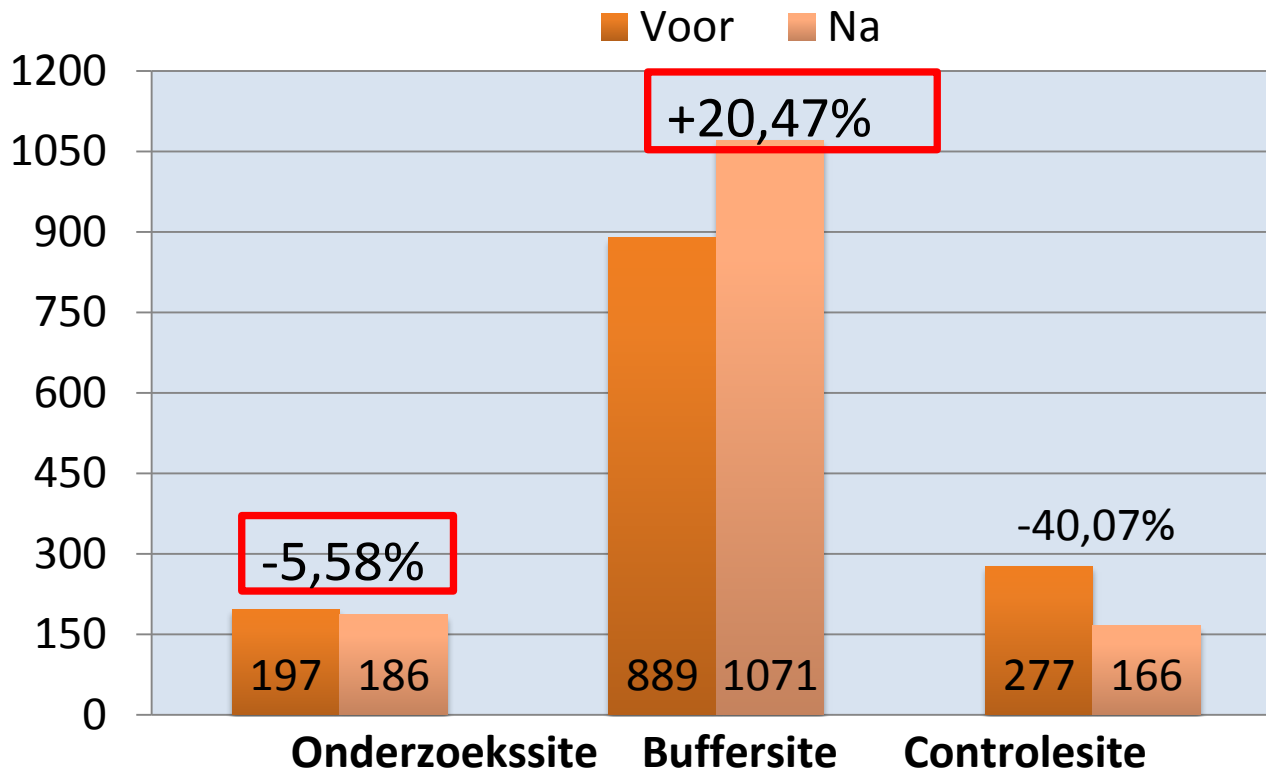
Camera's	Toezicht	Bijkomend	Effecten
<ul style="list-style-type: none"> • Mobiel camerasysteem • PTZ camera's (pan-tilt-zoom) • Domes • Infra-rood camera's. • Camera's op interventie-voertuigen. 	<p>Live toezicht naast andere taken.</p> <p>Bij evenementen: volledig live cameratoezicht</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Heraanleg markt • Toevoeging drempels • Dienst integrale veiligheid uitgebouwd 	<ul style="list-style-type: none"> • Algemene criminaliteit: Gewenst effect • Overlast: (beperkt) gewenst effect. Beperkt eventueel door verhoogde registratie. Diffusie van voordelen • Diefstallen en beschadigingen: Gewenst effect. Geen bijkomende of onverwachte effecten • Geweld en bedreigingen: Nul effect • Fraude en bedrog: Beperkt gewenst effect

Case 4 (16 maanden voor en na)

Camera's: domes, infra rood

Toezicht: algemeen beperkt toezicht

Bijkomend: weinig tot geen bijkomende maatregelen

Overlast: nul

Diefstallen: Onduidelijk

Geweld: nul

Fraude en bedrog: nul

Algemene criminaliteit: **ONDUIDELIJK EFFECT**

Eventueel verplaatsingseffect

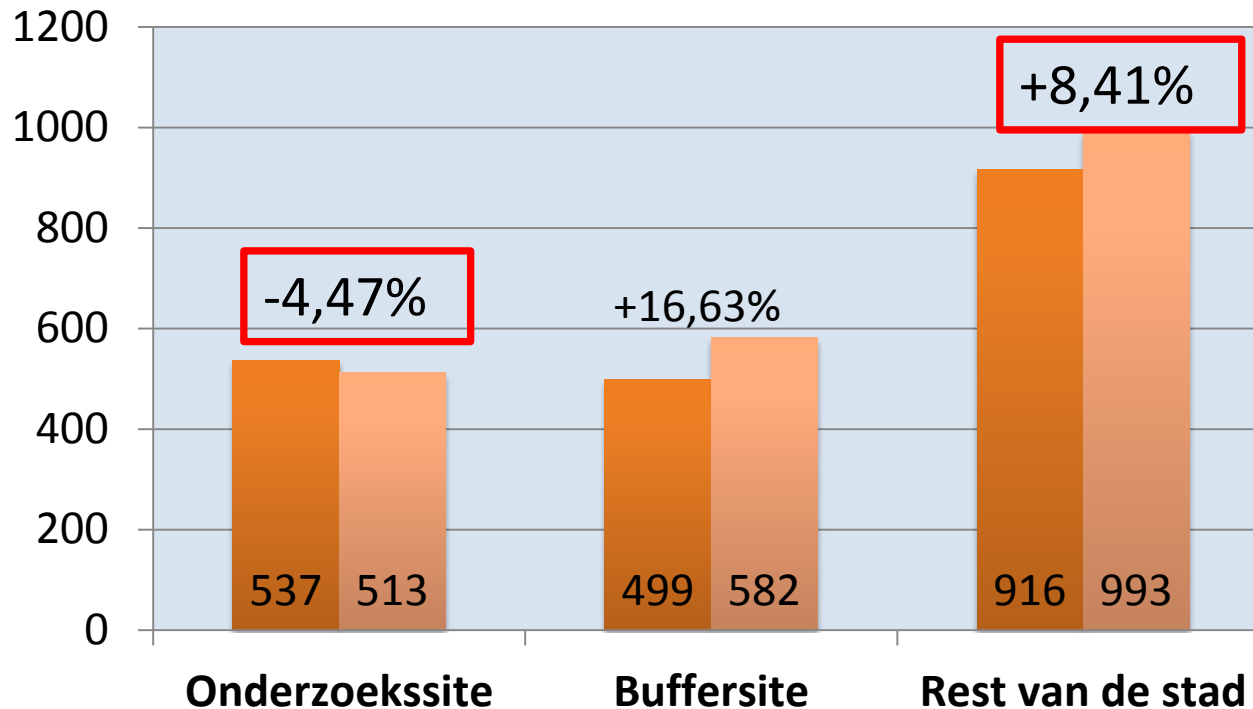
Case 5 (22 maanden voor en na)

Camera's: gefixeerde camera's, domes, cyberdome

Toezicht: Live toezicht

Bijkomend: algemene werken binnen de stad

■ Voor ■ Na

Algemeen: onduidelijk

Overlast: ongewenst

Geweld: nul

Fraude en bedrog: nul

Diefstallen en beschadigingen: **BEPERKT**

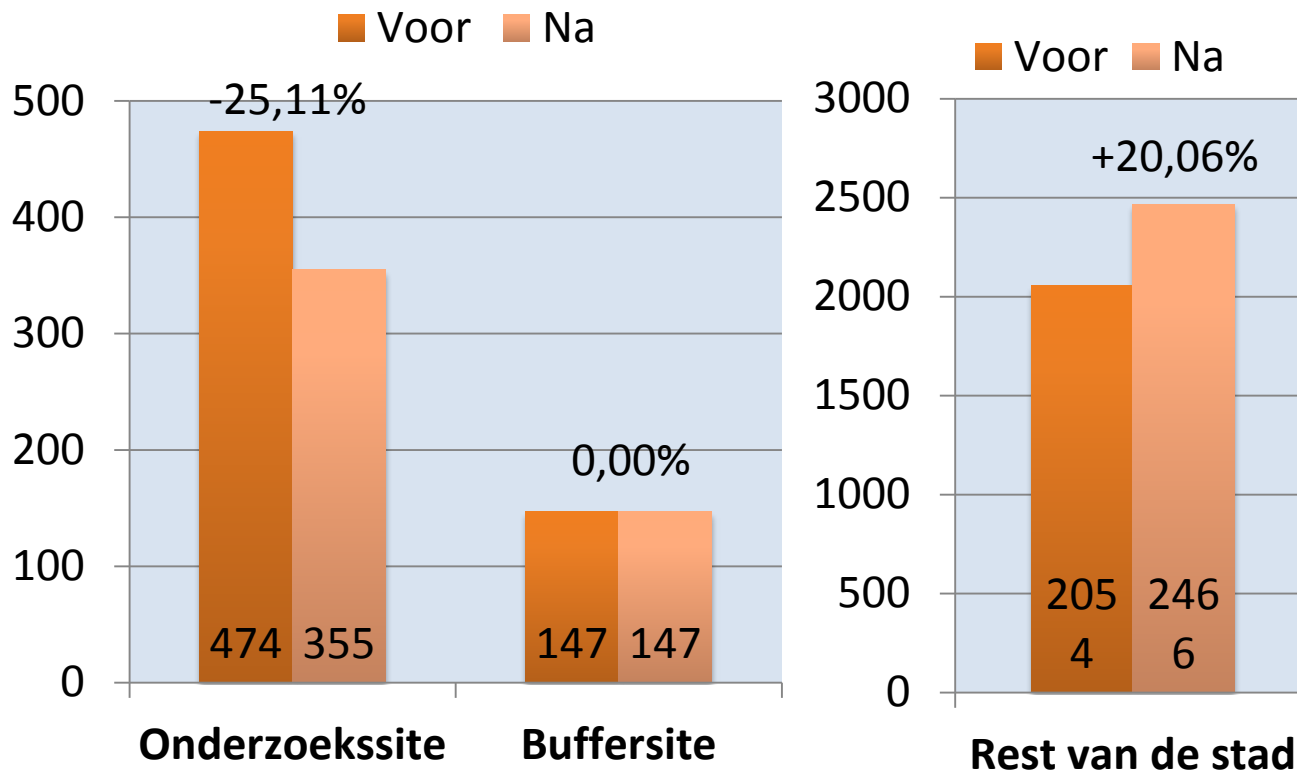
GEWENST EFFECT

Case 6 (24 maanden voor en na)

Camera's: domes

Toezicht: beperkt tot geen (live) toezicht

Bijkomend: weinig tot geen bijkomende maatregelen

Algemeen: onduidelijk

Overlast: onduidelijk

Geweld: nul

Fraude en bedrog: te weinig cases

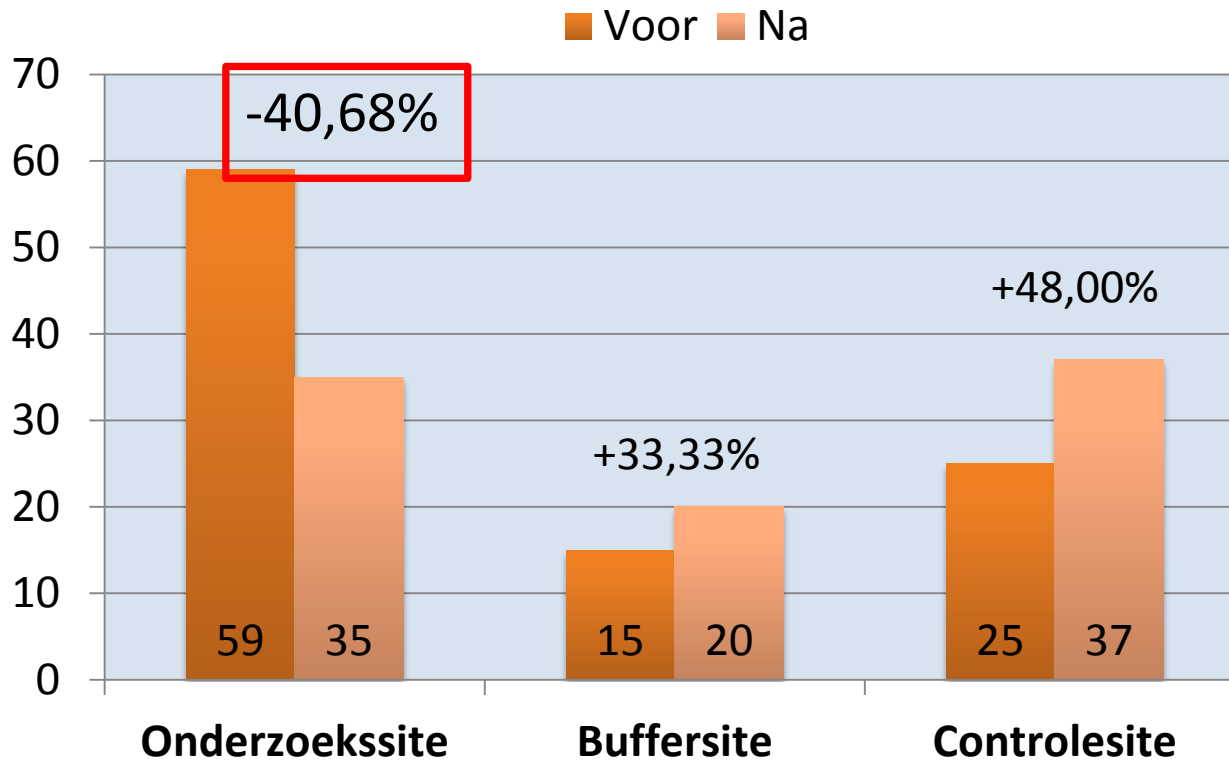
Diefstallen en beschadigingen: **GEWENST EFFECT**

Case 7 (24 maanden voor en na)

Camera's: domes, infra rood

Toezicht: Live toezicht naast andere taken

Bijkomend: Algemene veranderingen binnen de stad, Evolutie camera's met veranderingen in de camerabewaking

Algemeen: nul
Overlast: onduidelijk
Diefstallen: nul
Geweld: nul

Fraude en bedrog: **GEWENST EFFECT**

Opvallend

- (Klein) preventief effect zowel in onderzoekssite als buffersite
- Weinig effectief voor agressie en geweld
- Vermogensdelicten: heroriëntering (daling + verplaatsing)
- Verhoogde registratie feiten:
 - Camoufleert preventief effect
 - Dark number wordt zichtbaar
- Verhoogde en efficiëntere controles
- Effectiever optreden politie
- Meerwaarde bij de opheldering van feiten

Effect op onveiligheidsgevoelens

- Camera's: belangrijke rol bij burgers
 - Idee dat camera's aanwezig zijn = bron van geruststelling
 - Belangrijk: buurtsfeer!
- Voorkeur: combinatie van veiligheidsmaatregelen (vb. camera's) + bevorderen buurtsfeer/ sociale cohesie

Privacy-issue

Antwoord categorieën	Frequentie	%
Helemaal akkoord	16	4,6
Akkoord	40	11,5
Neutraal	94	27,0
Niet akkoord	116	33,3
Helemaal niet akkoord	82	23,6

Tabel: Frequentieverdeling: cameratoezicht-privacy: Algemene privacy (n= 348).

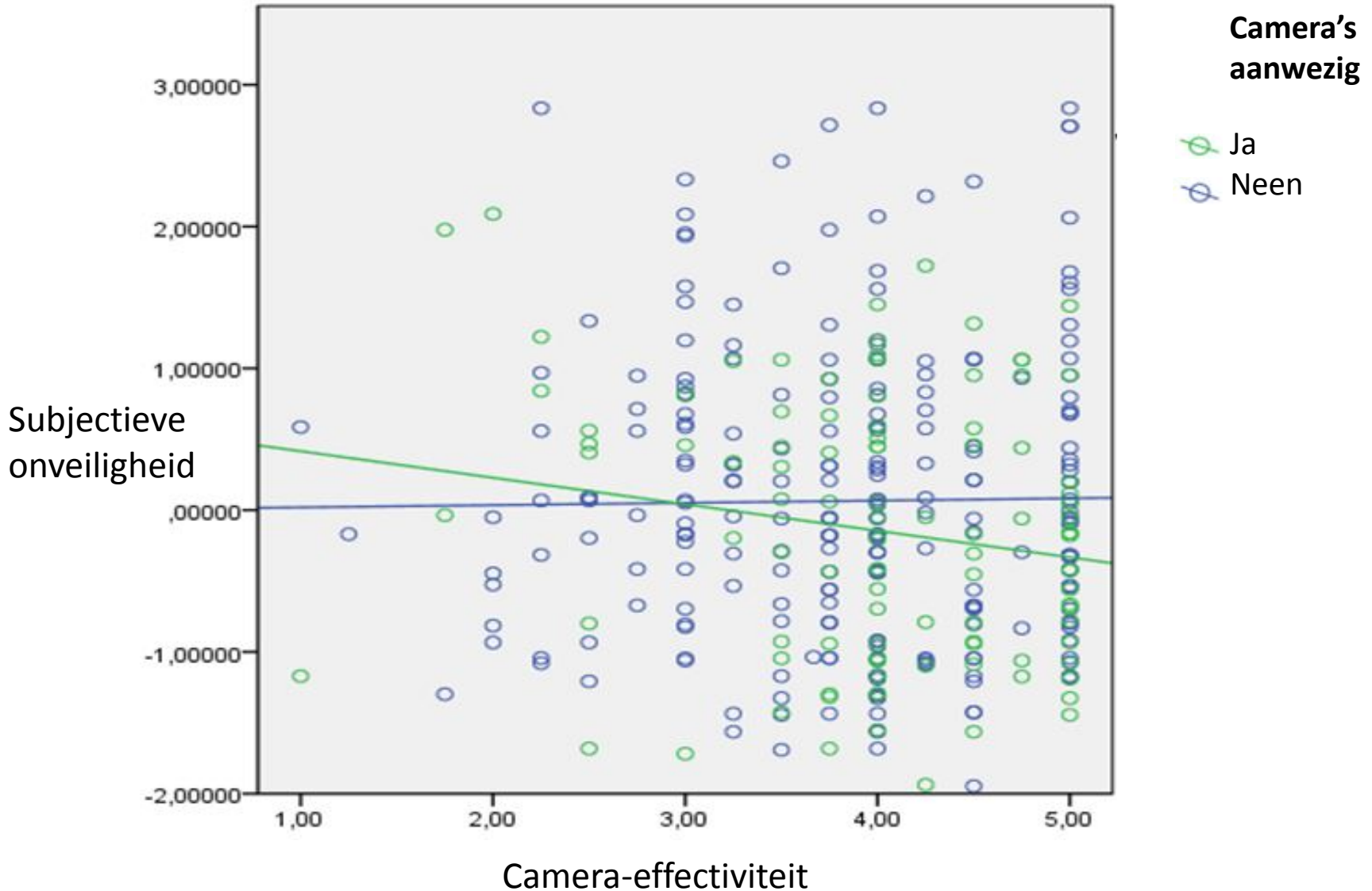
Camerabewustzijn

Site	Antwoord	Frequentie	Procentueel
Onderzoekssite	Ja	57	50,4
	Neen	23	20,4
	Weet ik niet	33	29,2
Buffersite	Ja	30	21,3
	Neen	58	41,1
	Weet ik niet	53	37,6
Controlesite	Ja	18	19,1
	Neen	40	42,6
	Weet ik niet	35	37,2

Tabel: Frequentietabel camerabewustzijn per site (vraag: 'Hangen er camera's binnen uw buurt?') (n= 348).

Onveiligheidsgevoelens

Buurtsfeer

Variabelen	Partial eta squared
Corrected model	0.169***
Intercept	0.011
Site	0.006
Camerabewustzijn	0.004
Camera: effectiviteit	0.011
Camera: probleem	0.019*
Gepercipieerde buurtsfeer	0.073***
Tussenkost buren	0.036**
Leeftijd	0.000
Financiële draagkracht	0.007
Geslacht	0.014*
Kinderen	0.000
Diploma	0.007
Interactieterm: camerabewustzijn* camera-effectiviteit	0.018*

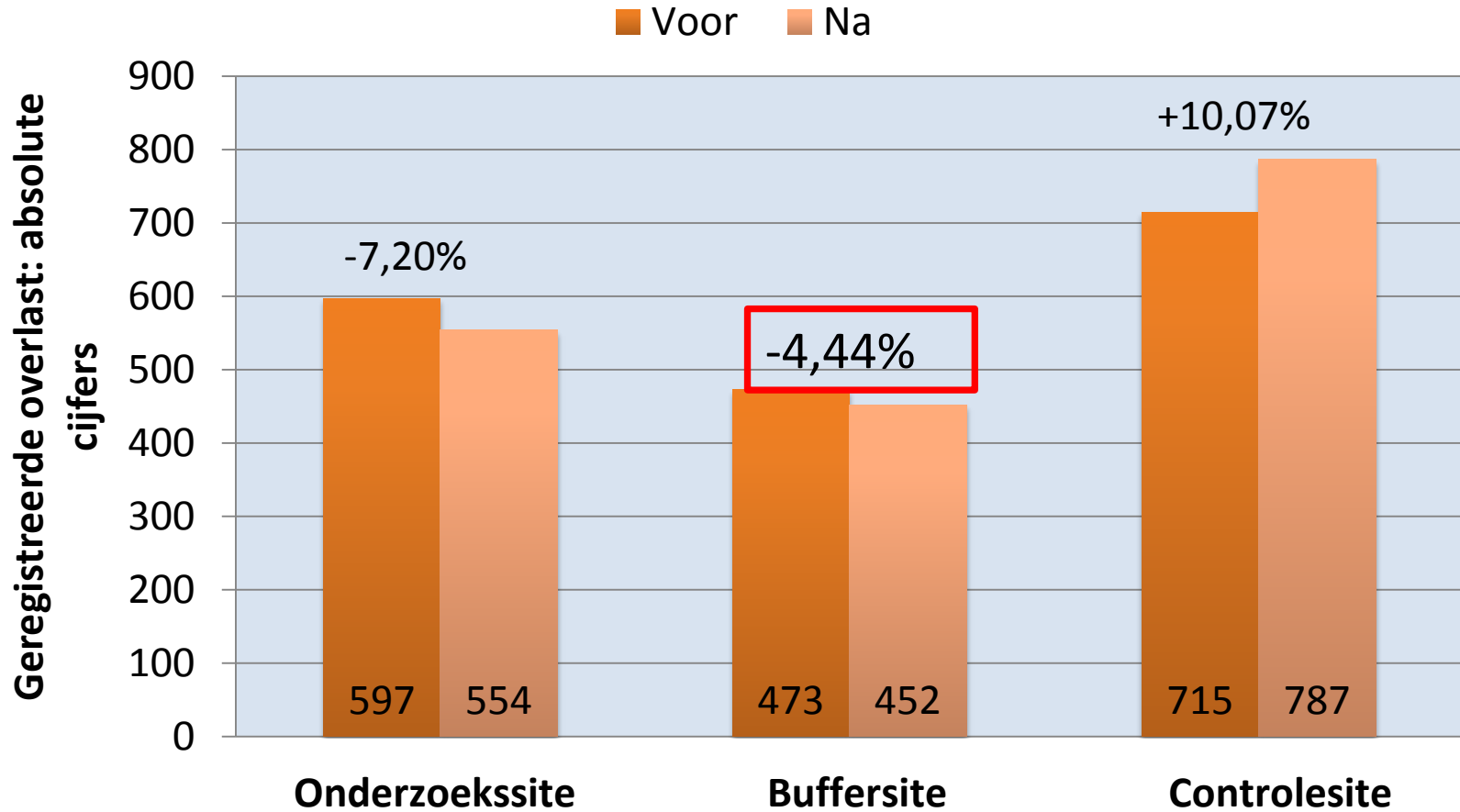
Tabel: invloed op onveiligheidsgevoelens

Bijkomende/onverwachte effecten

- Moeilijk éénduidig te registreren
 - Variabel:
 - Stad
 - Context
 - Maatregelen
 - **Verplaatsingseffect:** algemeen, vermogensdelicten en fraude en bedrog
 - **Diffusie van voordelen:** overlast
 - **Geen bijkomend effect:** geweld
 - Soms tegenstrijdigheden: bemoeilijkt besluitvorming
- ➔ **Broken windows perspectief:** daling sociale en fysieke overlast = daling zwaardere vormen delinquent gedrag

Diffusie van voordelen

Geregistreeerde overlast Algemene analyse (alle steden samen)

Politie-interventies

- Gerichtter / efficiënter
- Indien cijfergegevens beschikbaar: stijging aantal interventies waargenomen.
- Impliceert wel live toezicht of intelligentiesystemen + kwaliteitsvolle beelden

Conclusie en aanbevelingen

Praktijklessen

- Cameratoezicht **niet** enige maatregel
- Vaak **gemengde** en **onduidelijke** effecten: moeilijk om enkel aan camera's toe te schrijven
- **Variabele invloed**: Afhankelijk van factoren zoals de specifieke context, de specifieke prioriteiten, specifieke types van cameratoezicht en de specifieke politiezones met elk een verschillend beleid.

- Sterk context-afhankelijk

Tips bij plaatsing

- ***Hot spots, hot times, hot crimes***
 - Probleemanalyse
 - Bestuderen ingezette methoden en technieken
 - Vooral strijd tegen overlast (daling + diffusie van voordelen)
 - Camera's: **geen wondermiddel!**
 - Belang:
 - 'Blauw op straat'
 - Integrale strategieën
- Verplaatsbare systemen: lichte voorkeur

Tips bij plaatsing

- **Doelmatigheid**

- Formuleren specifieke doelstellingen!

- Wat?
 - Eenduidige categorieën
 - Brede, integrale aanpak

- Realistische eisen

- Vb. Geen agressie en bedreigingen tegengaan met camera's, wel overlast.

- Let op kwaliteit van de beelden (resolutie)

Tips bij plaatsing

- ***Omgevingsanalyse***
 - Bepaal de geschikte locatie van de systemen
 - (Licht)weerspiegelingen
 - Blinde vlekken
- ***Onderhouden van de systemen***
 - Vaak contractueel vastgelegd

Tips bij plaatsing

- **Communicatie**

- Naar bevolking/bewoners
- Camera's vaak geen probleem of aantasting privacy
- Geregeld informeren!
- Bewustwording aanwezigheid verhogen
 - Media
 - Pictogrammen

Tips bij plaatsing

- **Live toezicht**

- **100% live toezicht of intelligentie:** ongewenst effect bij de overlastfeiten = verhoogde registratie
- **geen live toezicht:** op bijna alle vlakken een onduidelijk of een nul effect
 - (Live) opvolgen beelden vereist
- **MAAR:** niet steeds haalbaar:
 - » Te hoge kostprijs
 - » Beperkte concentratiemogelijkheden toezichthouders
 - » opvangen door intelligentievormen als hulpmiddel
- **Gedegen opleiding toezichthouders = belangrijk!**

Tips bij plaatsing

- **Evaluatie**

- Werden vooropgestelde doelstellingen behaald?

- **Integraliteit**

- Integreren camera's in breder pakket maatregelen

- Goede resultaten: bij aanpak in deelaspecten

- Vb. Sociale cohesie: belangrijk deelaspect (versterken en additief).

Concluderend

- Geen of/of verhaal maar en/en
- Camera's geen wondermiddel, maar een deeltje van het geheel
- Context bepalend voor doelstelling camerabeleid

